

**UCHWAŁA NR LXIX/449/2023
RADY GMINY LIPIE**

z dnia 26 października 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.)

**Rada Gminy Lipie
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025, który stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXV/159/2020 Rady Gminy Lipie z dnia 19 listopada 2020 roku. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024.

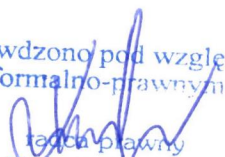
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lipie

Zbigniew Bystrzykowski

Projekt opracowała: Ilona Kubicka

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

radca prawny
Iwona Karpińska-Marchewka

449
Załącznik Nr 1 do uchwały Nr LXIX/.../2023
Rady Gminy Lipie
z dnia.....2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY
OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
na lata 2023-2025**

Lipie 2023

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	1
1. Podstawa prawna realizowanego programu.....	4
2. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.....	5
3. Skala występowania zjawiska przemocy w świetle badań ogólnopolskich.....	10
4. Skala występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Lipie.....	14
5. Charakterystyka gminy Lipie.....	17
6. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie.....	19
7. Cele programu, działania, wskaźniki.....	21
8. Adresaci programu.....	22
9. Zadania programu.....	22
10. Wskaźniki.....	28
11. Przewidywane efekty działań.....	29
12. Finansowanie programu.....	30
13. Termin realizacji programu.....	30
14. Monitoring i sprawozdawczość programu.....	30
15. Ewaluacja.....	30
16. Zakończenie.....	31

WSTĘP

W polskim systemie prawnym pojęcie rodziny występuje w licznych przepisach, lecz nie ma jednej uniwersalnej definicji. Pojęcie rodziny może się różnić w zależności od kontekstu prawnego. W ustawie o pomocy społecznej rodzina to osoby, które są spokrewnione lub niespokrewnione, ale pozostające w faktycznym związku. Takie ujęcie definicji „rodziny” ma na celu zapewnienie wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub społecznej. Z kolei w prawie cywilnym „rodzina” to komórka społeczna, która powstaje w wyniku zawarcia małżeństwa. Taka definicja ma na celu uregulowanie stosunków majątkowych, osobistych między małżonkami oraz między rodzicami, a dziećmi. Natomiast w prawie konstytucyjnym, „rodzina” to podstawowa i nienaruszalna wspólnota życia ludzi. Takie ujęcie „rodziny” ma na celu uznanie roli rodziny w budowaniu społeczeństwa oraz gwarantowanie jej praw i wolności. Jest to bardzo ważne, ponieważ rodzina pełni szereg funkcji i zadań, które są niezbędne dla rozwoju społeczeństwa. Rodzina jako podmiot ma szereg uprawnień i obowiązków wynikających z różnych aktów normatywnych. Jednym z najważniejszych jest prawo do ochrony życia rodzinnego przed ingerencją państwa lub osób trzecich, gwarantowane przez Konstytucję. Rodzina ma także prawo do korzystania ze świadczeń rodzinnych, które reguluje ustawa o świadczeniach rodzinnych. Z drugiej strony rodzina ma obowiązki wobec swoich członków rodziny tj. m.in.: udział w wychowywaniu dzieci, a także zapewnienie im podstawowych potrzeb bytowych oraz potrzeby bezpieczeństwa, miłości, akceptacji, szacunku itp.

Rodzina stanowi wspólnotę osób, która jest podstawową formą życia indywidualnego i społecznego. Jest pierwotną i najpowszechniejszą grupą społeczną prawie każdego z nas. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju. Rodzina jako instytucja społeczna ma również swoje funkcje i zadania. Przede wszystkim zapewnia ona opiekę, wsparcie, bezpieczeństwo swoim członkom. Jest także miejscem przekazywania wartości, norm i tradycji kulturowych, co umożliwia rozwój osobisty i edukację jej członków. Tworzy więzi emocjonalne i tożsamościowe, co jest istotą dla rozwoju ogółu. Rodzina w polskim systemie prawnym ma szereg praw. Jest to ważna jednostka społeczna, która pełni wiele funkcji i zadań niezbędnych dla rozwoju całego społeczeństwa.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja potrzeby swoich dzieci, jak żadna inna grupa społeczna, która nie jest w stanie ich zaspokoić. Dzieje się tak dlatego, że środowisko rodzinne stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa przez spójność wewnętrzną i obecność osób, na które można liczyć.

Rodzina ma wpływ na osobowość, kształtując przyszłość jej członków. Jeśli kondycja rodziny pogarsza się to wpływa to destrukcyjnie na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale również społeczeństwa. Większość tych dzieci, które osiągają powodzenie, gdy dorosną, pochodzi z domów, w których postawy rodzicielskie w stosunku do nich były przychylne i panowały tam zdrowe stosunki pomiędzy dziećmi, a rodzicami. Nie zawsze postawy rodzicielskie są właściwe. Nieprawidłowość może wynikać albo z dystansu w stosunku do dziecka, albo z nadmiernej koncentracji na nim. Postawy rodziców wobec dziecka nie zawsze są jednolite, ale warunkują styl wychowania w rodzinie.

Dom rodzinny, postrzegany jest jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia i poniżenia, lęku i rozpacz. W wielu rodzinach dochodzi do występowania zjawiska tzw. przemocy domowej. Często przejawy przemocy domowej w rodzinie są spektakularne i nie mamy żadnych wątpliwości w jej rozpoznawaniu. W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej.

Definicja krzywdzenia członków rodziny ma kluczowe znaczenie dla tego, w jaki sposób ten problem jest rozpoznawany, a także jakie są sposoby radzenia sobie z nim oraz profilaktyka. Badacze i uczeni wskazują na fakt, iż wiele cech członków rodziny posiada specyficzne cechy zwiększające ryzyko krzywdzenia innych. Wiele czynników jest nierozdzielnie połączonych ze sobą: bieda, zaburzenia psychiczne, niskie osiągnięcia edukacyjne, nadużywanie alkoholu i środków odurzających, a także doświadczenie krzywdzenia w dzieciństwie. Rodzice, którzy są młodzi, niewykształceni, lub wykształceni i mają nikłą wiedzę na temat rozwoju własnego dziecka oraz nierealistyczne oczekiwania wobec swoich dzieci mogą stanowić dla nich jeszcze większe niebezpieczeństwo.

Mając na uwadze zagrożenie jakie niesie za sobą zjawisko przemocy domowej, koniecznym jest podjęcie skoordynowanych i zinterdyscyplinowanych działań mających na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy oraz inicjowanie i wspieranie

zadań, które posłużą podnoszeniu świadomości lokalnej społeczności w zakresie przyczyn, jak i skutków stosowania przemocy domowej. W celu efektywnego, jak również zintegrowanego działania przeciw przemocy domowej, a co za tym idzie zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym, opracowano niniejszy Program. W Programie tym zostały zawarte m.in. podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej jak i nowe regulacje prawne, wynikające z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, które są podstawą tworzenia tego typu programów oraz zakładanych efektów. Program stanowi plan skoordynowanych działań członków wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy domowej.

Podstawa prawna realizowanego programu

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny,
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego,
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji,
9. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
10. Uchwała nr LXVI/4305/2023 Rady Gminy Lipie z dnia 16 sierpnia 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu,
11. Uchwała Nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 roku w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023,
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc to problem złożony i posiada wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez przemoc domową – należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a. narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie i krzywdę,
- c. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy i uzyskania samodzielności finansowej,
- d. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Osoba doznająca przemocy domowej - należy przez to rozumieć:

- a. małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b. wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c. rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d. osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e. osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f. osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g. osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h. małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę *doznającą przemocy domowej* należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec w/w osób.

Przez *osobę stosującą przemoc* domową należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej, wobec w/w osób.

Świadek przemocy domowej - to zgodnie z ustawą osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub osoba, która widziała akt przemocy domowej.

FORMY POMOCY OSOBIE DOTKNIĘTEJ PRZEMOCĄ :

1. poradnictwo, medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne,
2. interwencja kryzysowa i wsparcie,
3. ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania do osoby doznającej przemocy domowej,
4. zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
6. zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Na pojawienie się przemocy wpływa wiele czynników :

- **dziedziczenie wzorca przemocy** – dzieci wychowujące się w rodzinach, w których bliscy stosują przemoc, a dzieci przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami, uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów,
- **uzależnienie i nadużywanie alkoholu lub środków psychoaktywnych** – wielu sprawców przemocy krzywdząc swoich bliskich znajduje się pod wpływem środków odurzających (alkoholu, narkotyków), które osłabiają kontrolę własnych zachowań zwiększając prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburzają ocenę sytuacji i mogą powodować błędną interpretację zachowań innych osób - nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy, ale można zauważyć współwystępowanie tych zjawisk,

- **Środowisko społeczne** – istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres spowodowany aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Frustrację mogą wywołać takie problemy jak bezrobocie, kłopoty finansowe, mieszkaniowe, czy zdrowotne. Często te problemy nawarstwiają się co z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej.

Cechy charakterystyczne przemocy:

- **intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby,
- **nierówność sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy,
- **naruszanie praw i dóbr osobistych** - sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku),
- **powodowanie cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody, również zagrażające jej życiu, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Formy przemocy;

Przemoc fizyczna: niesie za sobą ryzyko uszkodzenia ciała, a nawet utraty życia (np. bicie, szarpanie, duszenie)

Przemoc psychiczna: działania zmierzające do poniżenia ofiary (np. wyzwiska, groźby karalne, izolacja)

Przemoc seksualna: jest to przymuszanie ofiary do niechcianych czynów seksualnych bez jej zgody (np. gwałt, zmuszanie do prostytucji)

Przemoc ekonomiczna: dotyczy finansów (np. zabór majątku, kontrola wydatków, okradanie)

Zaniedbanie: działanie polegające na niezaspokojeniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych (np. brak, czy pozostawienie nieletnich dzieci bez opieki)

Fazy przemocy:

Przemoc domowa bardzo rzadko bywa jednorazowym zjawiskiem. Najczęściej jest ona długotrwała. Charakteryzuje ją powtarzalność występujących w niej zachowań. Ten cykl składa się z powtarzających się faz:

Faza narastającego napięcia: następuje wzrost napięcia i natężenie sytuacji konfliktowych,

Faza ostrej przemocy: wybuch gniewu i wyładowanie agresji,

Faza miodowego miesiąca: następuje skrucha ze strony sprawcy, okazywanie przez niego żalu, którym towarzyszą poczucie winy i wyrzuty sumienia,

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, rozpatrywanym w czterech aspektach: prawnym, psychologicznym, moralnym i społecznym:

- z punktu widzenia prawa - przemoc uważana jest za przestępstwo,
- aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie takie jak: relacje między osobą doznającą przemocy, a sprawcą przemocy,
- spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności osobistej,
- z punktu widzenia społecznego, zwracana jest uwaga na funkcjonujące stereotypy, które usprawiedliwiają zachowanie sprawcy przemocy.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzenie ich wykonania właściwym podmiotom,
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

- powoływanie grup diagnostyczno – pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub w programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- składanie na wniosek grupy diagnostyczno – pomocowej zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia.

Do zadań grup diagnostyczno - pomocowych należy w szczególności:

- dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty” oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową ,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia,
- zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność,
- realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, albo w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w Kodeksie Wykroczeń,
- monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- zakończenie procedury „Niebieskie Karty”,
- dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:

- 9 -

- uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,

- wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,

- informowanie przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalne szkody psychiczne u ofiar doświadczających przemocy. Przemoc domowa to niestety także poważny problem społeczny. Niezwalczana niejednokrotnie przybiera na sile, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin, jak i dla całego społeczeństwa. Niezbędnym jest zatem podejmowanie zinterdyscyplinowanych działań mających na celu zapobieganie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Skala występowania zjawiska przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Przeprowadzane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w Polsce dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Najnowsze dane statystyczne Komendy Głównej Policji za okresy od stycznia do sierpnia 2020 r., 2021 r., 2022 r., zaprezentowane są w poniższej tabeli:

Tabela 1 Liczba wypełnionych przez Policję formularzy Niebieska Karta – „A” w okresach od I – VIII 2020 r. do 2022 r. / dane ogólnopolskie %

	I – VIII 2020 r.	I – VIII 2021 r.	I – VIII 2022 r.
Liczba wypełnionych przez Policję formularzy „Niebieska Karta-A”	49 890	43.738	41.618
Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie	58.816	51.631	48.486
Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie	50 291	44.106	42.057
Liczba wydanych przez policjantów nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazów zbliżania się do mieszkania	-	-	3.352

Źródło: Formularz „Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty”

- 10 -

Powyższe dane zaprezentowane w tabeli wskazują na systematyczny spadek wskaźników występowania skali zjawiska przemocy w Polsce na przełomie lat 2020 – 2023.

Z kolei dane za rok 2022 dotyczące ogólnej liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w całym kraju przedstawiają się następująco:

Tabela 2 Dane dotyczące procedury prowadzenia NK w Polsce za 2022 rok

1.	Liczba wypełnionych formularzy „ Niebieska Karta – A”/ogółem/, w tym:	61.645
a.	liczba formularzy wszczynających procedurę	52.569
b.	Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	9.076
2.	Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą / ogółem/, w tym:	71.631
a.	kobiet	51.935
b.	mężczyzn	8.714
c.	małoletnich	10.982
3.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie/ ogółem/, w tym:	62.244
a.	kobiet	6.497
b.	mężczyzn	55.426
c.	nieletnich	321
4.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu / ogółem/, w tym:	31.807
a.	kobiety	1.872
b.	mężczyźni	29.901
c.	nieletni	34

Źródło: Dane ze sprawozdań z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „ Niebieskie Karty”

Tabela 3 Dane dotyczące procedury NK prowadzonej w Polsce za 2021 rok

1.	Liczba wypełnionych formularzy „ Niebieska Karta – A”/ogółem/, w tym:	64.250
a.	liczba formularzy wszczynających procedurę	53.985
b.	Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	10.265
2.	Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą / ogółem/, w tym:	75.761
a.	kobiet	55.112
b.	mężczyzn	9.520
c.	małoletnich	11.129
3.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie/ ogółem/, w tym:	64.846
a.	kobiet	6.173
b.	mężczyzn	58.349
c.	nieletnich	324
4.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu / ogółem/, w tym:	33.622
a.	kobiety	1.831
b.	mężczyźni	31.769
c.	nieletni	22

Źródło: Dane ze sprawozdań z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „ Niebieskie Karty”

Jak z powyższego wynika liczba wypełnionych Niebieskich Kart w Polsce w 2022 roku / w porównaniu do 2021 roku / spadła o 2.605 - Kart „ A”. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w 2022 roku także zmalała w porównaniu do 2021 roku o 4.130 osoby. Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2022 roku zmalała o 2.602 w stosunku do roku 2021. Powyższe liczby pozwalają oszacować rozmiary przemocy w całej Polsce w 2022 roku. Prezentowane dane statystyczne wskazują na systematyczny spadek rozmiarów przemocy domowej, szczególnie widoczny w 2022 roku, a także / w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku/, który jednocześnie był pierwszym pełnym rokiem funkcjonowania nowego systemu reakcji na tę

przemoc – wydawanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania. Kolejnym czynnikiem mogącym oddziaływać na rozmiary przemocy domowej jest znowelizowana ustawa pociągająca za sobą też pewne zmiany w samym systemie przeciwdziałania przemocy.

Nowelizacja ustawy antyprzemocowej przede wszystkim zmieniła ustawową terminologię. Zmianie uległ także krąg osób objętych ochroną. Ponadto nowelizacja zmienia procedury „Niebieskie Karty” i wprowadza programy dla sprawców przemocy, rozszerza katalog osób dotkniętych przemocą. Ustawa wprowadziła zmianę zgodnie z którą po zakończeniu procedury „ Niebieskie Karty ” przez okres 9 m-cy od jej zakończenia będą prowadzone przez grupę diagnostyczno – pomocową działania monitorujące polegające w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób w niej uczestniczących. Wprowadzono tzw. programy psychologiczno – terapeutyczne oraz korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy, a w przypadku uporczywego uchylania się osoby stosującej przemoc domową od udziału w programach sankcje karne.

Policja nadal będzie mogła wydać wobec osoby stosującej przemoc domową, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osób doznających przemocy nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania. Policja posiada także prawo do wydania zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej. Jeżeli osoba doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje, policjant ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc domową stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy, zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy i przebywania na tym terenie .

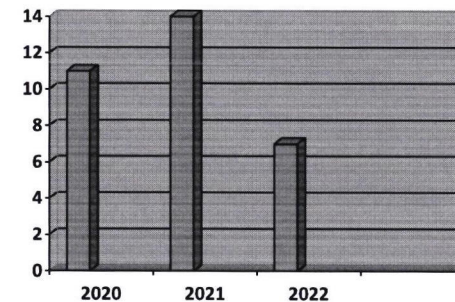
Diagnoza skali zjawiska przemocy w Polsce pokazuje, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy jak i sama świadomość społeczności lokalnej, do czego przyczyniły się zmiany w prawie oraz przeprowadzane różnego rodzaju kampanie społeczne.

Skala występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Lipie

Oszacowanie występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Lipie możliwe jest między innymi dzięki prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty”. Procedura ta jest prowadzona w ujawnionych przypadkach przemocy, jak również w przypadkach, w których istnieje uzasadnione podejrzenie, występowania przemocy. Zjawiskiem przemocy na terenie gminy Lipie zajmuje się powołany Zespół Interdyscyplinarny. W ramach sprawowania funkcji Przewodniczący Zespołu koordynuje jego działania oraz działania grup diagnostyczno - pomocowych w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty” w gminie Lipie. Posiedzenia Zespołu zgodnie z zapisami nowej ustawy odbywać się będą w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na 2 miesiące.

W latach 2020-2022 do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęła następująca ilość „Niebieskich Kart”, w 2020 - 11 NK, w 2021 r. - 14 NK, w 2022 r. - 7 NK. Niebieskie Karty sporządzone były przez przedstawicieli Policji, pracowników GOPS oraz przedstawicieli oświaty w związku z podejrzeniem stosowania przemocy. Ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w latach 2020 - 2022 zobrazowana została na poniższym wykresie.

Wykres 1 Ilość NK, które wpłynęły do ZI w latach 2020-2022

Źródło: opracowania własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu.

Najwyższy wzrost NK obserwujemy w 2021 roku, natomiast rok 2022 pokazuje, iż liczba NK zakładanych w rodzinach z terenu gminy Lipie, a zarazem i liczba interwencji Policji była niska, gdyż założono jedynie 7 NK. Jak widać w 2022 roku na terenie Gminy Lipie obserwujemy tendencję spadkową, jeżeli chodzi o ilość NK, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z danych Komendy Powiatowej w Kłobucku wynika, że w gminie Lipie w 2022 roku było wszczęte tylko 1 postępowanie przeciwko życiu i zdrowiu – **uszkodzenie ciała**, natomiast w 2021 roku **nie wszczęto tego typu postępowań**. Nie wszczęto także postępowań przeciwko życiu i zdrowiu – **bójka i pobicie** od 2017 roku.

Postępowania w gminie Lipie wszczęte przeciwko rodzinie i opiece – znęcanie:

- 2020 r. – 2
- 2021 r. – 6
- 2022r. - 4

Jak z powyższego wynika liczba postępowań spadła w stosunku do roku 2021.

W 2022 roku odnotowano na terenie gminy Lipie 417 interwencji Policji / najmniej ze wszystkich gmin powiatu kłobuckiego /.

W 2022 roku w gminie Lipie stwierdzono szacunkowo / w oparciu o dane powiatowe/ **60 przestępstw**. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano **9,95** przestępstw. Jest to wartość **znacznie mniejsza** od wartości dla województwa śląskiego oraz **znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski**.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Lipie wynosi **73,70%** i jest **mniejszy od** wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz **nieznacznie większy** od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Lipie najczęściej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu – **3,90** (wykrywalność **45%**) oraz o charakterze **kryminalnym** – **4,71** (**wykrywalność 75%**). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Lipie wykryto – **0,17 - (85%)** przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu.

Jeżeli chodzi o wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw to wynosi on ogółem:

- w gminie Lipie - **74%**
- województwo - 80%
- cała Polska - 71 %

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw o charakterze kryminalnym

- w gminie Lipie - **75%**
- województwo - 67%
- cała Polska - 63 %

W/w dane będą wykorzystane do dalszych działań na rzecz rozwiązywania problemów związanych z występowaniem zjawiska przemocy domowej, zarówno w obszarze funkcjonowania instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy jak i w obszarze funkcjonowania instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie gminy Lipie. Powyższe dane znajdą zastosowanie w bezpośredniej pracy z rodzinami doświadczającymi lub zagrożonymi problemem przemocy domowej oraz w procesie tworzenia prawa lokalnego. Zamierzonym celem powyższych działań będzie zmniejszanie skali występowania zjawisk przemocowych na terenie gminy.

CHARAKTERYSTYKA GMINY LIPIE

Gmina Lipie położona jest w północnej części województwa śląskiego. Jest jedną z dziewięciu gmin wchodzących w skład powiatu kłobuckiego. Mieści się w powiecie kłobuckim. W skład gminy wchodzi 21 miejscowości. Gmina podzielona jest na 19 sołectw. Gmina Lipie sąsiaduje: od północy z gminą Działoszyn i gminą Pątnów, od zachodu z gminą Rudniki, od południa z gminą Krzepice i Opatów, a od wschodu z gminą Popów. Gmina Lipie zajmuje obszar 99 km², co stanowi 11,14 % powierzchni powiatu kłobuckiego.

Według danych - stan na dzień 31.12.2022.

Liczba ludności:

W 2022 roku / stan na 31 grudnia 2022 roku / gmina Lipie liczyła 6.140 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy. W porównaniu do 2021 roku, gdzie liczba ludności wynosiła 6,152 mieszkańców - liczba ta **jest mniejsza o 12 mieszkańców**.

- 17 -

Tabela 4 Statystyka mieszkańców według wieku i płci

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-2	80	90	170
3	24	29	53
4-5	63	59	122
6	30	29	59
7	18	25	43
8-12	146	150	296
13-15	103	102	205
16-17	52	49	101
18	18	32	50
19-65	1991	0	1991
19-60	0	1692	1692
>65	485	0	485
>60	0	873	873
Ogółem	3010	3130	6140

Źródło: opracowania własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Lipiu.

Gmina Lipie ma ujemny przyrost naturalny. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,6 lat. Liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności w 2022 roku wyniosła – 4,8, rozwodów – 1,2. Stopa bezrobocia w gminie Lipie w 2022 roku wyniosła - 7,6 % zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn.

Na terenie gminy Lipie funkcjonują następujące placówki oświatowe prowadzone przez samorząd gminy, które również prowadzą działania profilaktyczne dotyczące występowania przemocy domowej:

- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Lipiu,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Parzymiechach,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Lindowie,
- Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym w Rębielicach Szlacheckich.

-18-

Podmioty świadczące pomoc w przeciwdziałaniu przemocy domowej występujące na terenie gminy Lipie jak i poza terenem gminy, będące zarazem realizatorami programu:

Urząd Gminy Lipie,
Zespół Interdyscyplinarny,
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu,
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu,
Zespoły Szkolno – Przedszkolne, Szkoła w Rębielicach Szlacheckich działające na terenie Gminy Lipie,
Placówki służby zdrowia,
Komisariat Policji w Krzepicach,
Pielęgniarki środowiskowe,
Pedagodzy, psychologowie,
Gminny Punkt Wsparcia Rodziny,
Kuratorzy sądowi,
Sąd Rejonowy w Częstochowie, Prokuratura,
Stowarzyszenia i Fundacje działające na terenie gminy Lipie,
Parafie.

Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie

Przedstawiona powyżej skala i krótka diagnoza problemu przemocy w rodzinie oraz potrzeby i oczekiwania, zgłaszane przez osoby doświadczające przemocy jak i działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Lipie.

Mocne strony:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Lipie,
- dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych,
- współpraca wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy,
- współpraca z Gminnym Punktem Wsparcia Rodziny w Lipiu,

- 19 -

- funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu,
- współpraca z Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Parzymiechach,
- ustawicznie kształcąca się kadra pracowników GOPS działających na rzecz rodzin, w których występuje przemoc domowa,
- podejmowanie działań dotyczących występowania zjawiska przemocy przez GOPS, Zespół Interdyscyplinarny oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu.

Słabe strony:

- nieustannie zmieniająca się sytuacja w rodzinach z problemem przemocy domowej, utrudniająca pełną diagnozę przemocy w środowisku lokalnym,
- trudności w oszacowaniu dokładnych rozmiarów przemocy domowej występującej na terenie gminy Lipie,
- zbyt mała ilość kadry wyspecjalizowanej / specjalistów / do pracy ze sprawcami i ofiarami przemocy domowej.

Szanse:

- zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową ,
- działalność Gminnego Punktu Wsparcia Rodziny na rzecz rodzin borykających się z problemem przemocy domowej, pomoc oferowana przez psychologa, terapeutę uzależnień oraz psychologa dziecięcego, a także prawnika ,
- ogólnopolskie kampanie społeczne oraz lokalne działania organizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- szybka i skuteczna reakcja na występujące zjawisko przemocy domowej przez instytucje zaangażowane w pomoc rodzinom z problemem przemocy domowej.

- 20 -

Zagrożenia:

- tzw., „zmowa milczenia” ze strony osoby pokrzywdzonej, która doznaje przemocy domowej, zbyt późne powiadomienie odpowiednich służb o doznawaniu przemocy,
- wstyd i wynikająca często z niego bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- dziedziczenie wzorca przemocy,
- zwiększenie dostępu do używek,
- nasilające się problemy emocjonalne wśród członków rodzin, a jednocześnie brak chęci szukania pomocy u specjalistów i podjęcia leczenia.

Cele programu, działania, wskaźniki

Cel główny: Przeciwdziałanie i ograniczenie zjawiska występowania przemocy domowej oraz zwiększenie efektywności i skuteczności udzielania pomocy rodzinom z problemem przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie jakości świadczonych usług i dostępności podmiotów udzielających pomocy ofiarom jak i sprawcom przemocy domowej.
2. Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Lipie.
3. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Lipie w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.
4. Zapewnianie pomocy i wsparcia psychologicznego, prawnego oraz bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą domową.
5. Stała edukacja środowiska lokalnego poprzez m.in.: rozdawanie ulotek, broszur.
6. Organizowanie pogadanek i warsztatów, publikowanie artykułów w biuletynie gminnym.

- 21 -

7. Zwiększenie dostępności i podniesienie skuteczności działań na rzecz osób dotkniętych przemocą domową jak i osób stosujących przemoc domową.

Adresaci Programu

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Lipie, a w szczególności:

- rodzin i osób, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem występowania przemocy domowej,
- świadków stosowania przemocy domowej,
- sprawców i ofiar przemocy oraz dzieci z rodzin, w których występuje przemoc domowa.

Zadania programu

Program zawiera zadania będące w większości kontynuacją działań, które były założone w programie opracowanym poprzednio. Są także nowe wyzwania będące odpowiedzią na obserwowane potrzeby.

Tabela 5 Rodzaje działań, zadania, terminy i realizatorzy programu.

Lp.	DZIAŁANIA	ZADANIA	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none">- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu zapobieganie występowaniu zjawiska przemocy,- diagnozowanie problemu przemocy domowej,- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,- podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie oraz doznających przemocy,- monitorowanie sytuacji rodzin w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin w których dochodzi do przemocy zarówno w trakcie trwania NK jak i po jej zakończeniu tj. przez okres 9 miesięcy,	2023-2025	<ul style="list-style-type: none">pracownicy socjalni GOPSczłonkowie Zespołu Interdyscyplinarnego,funkcjonariusze Policji,specjaliści zatrudnieni w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny,pedagodzy szkolni, psycholog szkolny

		-prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy ,		
2.	Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej wraz z utworzeniem i funkcjonowaniem Zespołu Interdyscyplinarnego.	- opracowywanie oraz realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, - utworzenie i funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu	2023-2025	kierownik GOPS przewodniczący ZI
3.	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy.	- przeprowadzenie diagnozy zjawiska występowania na terenie gminy Lipie zjawiska przemocy domowej	2023-2025	jednostka samorządu terytorialnego ośrodki badania opinii publicznej
4.	Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.	- objęcie osób dotkniętych przemocą domową pomocą psychologiczną, terapeutyczną , socjalną , rodzinną, - prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, - współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, schroniska, domy samotnej matki, - kierowanie wniosków do Sądu, czy zawiadomień do Prokuratury Rejonowej,	2023-2025	psychologowie oraz terapeuta uzależnień zatrudnieni w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego pracownicy GOPS policja

		- objęcie rodzin pomocą i monitoringiem ze strony pracowników GOPS oraz policji, - monitoring w miejscu zamieszkania również po zakończeniu procedury „ Niebieskie Karty ”, - udzielenie dzieciom dotkniętym przemocą domową lub będących świadkami zjawiska przemocy domowej pomocy psychologicznej, pedagogicznej w szkole lub w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny, - umożliwienie dzieciom z w/w rodzin pobytu w świetlicy dla dzieci i młodzieży w ramach CUS, - pomoc w uzyskaniu lokalu socjalnego,		GKRPA Sąd Rejonowy kuratorzy sądowi
5.	Zapewnienie osobom stosującym przemoc domową różnych form pomocy.	- skierowanie i zapewnienie dostępu do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych osobom stosującym przemoc domową oraz podejrzanym o stosowanie przemocy domowej, - pomoc w formie zapewnienia schronienia, - pomoc w uzyskaniu lokali socjalnych, - wydawanie przez policję tzw. „ nakazów „ i „ zakazów” celem uniemożliwienia kontaktowania się osób stosujących przemoc domową	2023-2025	psychologowie oraz terapeuta uzależnień zatrudnieni w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego Pracownicy GOPS policja GKRPA

6.	Podwyższenie kwalifikacji i umiejętności kadry zaangażowanej w prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie.	z pozostałymi członkami rodziny, - występowanie do Sądu i do Prokuratury o zastosowanie środków zapobiegawczych, a także prowadzenie procedury związanej z podejrzeniem stosowania przemocy domowej, - wszczynanie oraz prowadzenie postępowań przygotowawczych, - zgłaszanie w/w osób na przymusowe leczenie odwykowe do GKRPA w Lipiu, - monitoring w miejscu zamieszkania,	2023-2025	Sąd Rejonowy kuratorzy sądowi
		- podnoszenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - podejmowanie działań zmierzających do nawiązywania współpracy pomiędzy instytucjami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych, tj. pracowników socjalnych, pracowników służby		kierownik GOPS przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu Policja pracownicy służby zdrowia

7.	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom .	zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagogów, dzielnicowej w zakresie świadczenia pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej - zawiadomienia składane do Sądu Rodzinnego i Nietletnich z prośbą o wgląd w sytuację rodziny oraz o wydanie zarządzeń opiekuńczych względem biologicznych rodziców, - odebranie dzieci i umieszczenie w pieczy zastępczej, - udzielanie pomocy socjalnej, psychologicznej, pedagogicznej.	2023-2025	Członkowie GKRPA w Lipiu pracownicy socjalni policja lekarz, ratownik medyczny pielęgniarka pedagog psycholog
		8. Prowadzenie działań profilaktycznych.		- rozpowszechnienie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy domowej wśród lokalnej społeczności, - dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy domowej, - umieszczenie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy, - zamieszczanie informacji w gazecie lokalnej,

		- opracowywanie lokalnych programów osłonowych ,		Zespoły Szkolno – Przedszkolne Szkoła Podstawowa w Rębielicach Szlacheckich
9.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem, agresją i uzależnieniami.	- prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych, warsztatów, pogadanek dla rodziców jak i dzieci , - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających eliminowaniu zachowań agresywnych oraz zapobieganiu występowania uzależnień wśród dzieci i młodzieży,	2023-2025	Zespół Interdyscyplinarny GKRPA nauczyciele i pedagodzy Zespołów Szkolno-Przedszkolnych z terenu gminy Lipie Gminny Ośrodek Kultury
10.	Działania i współpraca służb w zakresie monitorowania rodzin z problemem przemocy domowej.	- występowanie do Sądu o wgląd w sytuację rodziny oraz przydzielenie rodzinie kuratora, - nakładanie obowiązku udziału sprawców przemocy w programach korekcyjno – edukacyjnych, - monitoring rodzin, także po zakończeniu procedury NK przez okres ustawowy - 9 miesięcy.	2023-2025	Zespół Interdyscyplinarny grupa diagnostyczno – pomocowa dzielnicowa KP pracownicy socjalni

11.	Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy.	- promocja działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej poprzez : dostarczanie ulotek, broszur, - organizowanie pikników rodzinnych, konferencji, udostępnianie dzieciom i młodzieży filmów edukacyjnych, udział w spektaklach i przedstawieniach poruszających tematykę przemocy domowej, - umieszczanie niezbędnych informacji dot. przemocy w listach do mieszkańców i biuletynie lokalnym.	2023-2025	Urząd Gminy Lipie Zespoły Szkolno – Przedszkolne i Szkoła Podstawowa Gminny Ośrodek Kultury Gminny Punkt Wsparcia Rodziny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu
-----	---	---	-----------	---

Wskaźniki :

- liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- ilość Niebieskich Kart założonych na terenie gminy Lipie, które wpłynęły do ZI.
- liczba osób korzystających z pomocy w Punkcie Wsparcia Rodziny ,
- liczba rodzin, które skorzystały z pomocy Ośrodków Wsparcia,
- liczba dzieci odebranych z rodzin biologicznych i umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba wydanych przez policję zakazów zbliżania oraz nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego,
- ilość rodzin objętych monitoringiem,
- liczba rodzin objętych pomocą GOPS,

- liczba rodzin, którym przyznano lokale socjalne,
- liczba osób zgłoszonych na leczenie odwykowe,
- liczba rodzin, którym przyznano nadzór kuratora,
- liczba przeprowadzonych warsztatów, pogadanek,
- liczba interwencji w rodzinach, w których występuje problem przemocy domowej,
- ilość dzieci z rodzin w których występuje zjawisko przemocy domowej, które skorzystały z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych,
- liczba osób/ rodzin, które stwierdziły, że w wyniku uzyskanej pomocy poprawie uległa ich sytuacja życiowa,
- liczba osób stosujących przemoc domową, które ukończyły programy korekcyjno – edukacyjne lub psychologiczno – terapeutyczne ,
- liczba przeprowadzonych szkoleń,
- ilość przeprowadzonych diagnoz,
- ilość podjętych działań dotyczących tematyki przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur „, Niebieskie Karty”.

Przewidywane efekty działań

1. Zmiana i podniesienie świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy domowej.
2. Spadek liczby rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej.
3. Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
4. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy poprzez upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej.
5. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom jak i sprawcom przemocy domowej.
6. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową.
7. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
8. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą domową
9. Podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się problemem przemocy domowej.
10. Rozwój i upowszechnianie działań profilaktycznych w zakresie przemocy domowej.

- 29 -

Finansowanie programu

- Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, są środki finansowe z budżetu gminy, a także środki pozyskane z innych źródeł.

Termin realizacji programu

Program realizowany będzie w okresie od listopada 2023 r. do grudnia 2025 r.

Monitoring i sprawozdawczość programu

Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz bieżącej analizy efektów, jakie udało się osiągnąć. Wzrost świadomości wśród lokalnej społeczności umożliwi szybsze reagowanie na krzywdę innych oraz przyczyni się do skuteczniejszego zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy domowej.

Ewaluacja

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów związanych z występowaniem przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu wraz z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz instytucjami zaangażowanymi w pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy Lipie, w których występuje problem przemocy domowej. Bieżąca ewaluacja będzie odbywać się na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu.

- 30 -

Zakończenie

Zwykle osoba, która doświadcza przemocy bardzo boleśnie odczuwa jej skutki. Na ogół, kiedy odważy się poinformować o tym fakcie odpowiednie instytucje bardzo się wstydi, jest przekonana, że ma w tym swój udział. Osoba stosująca przemoc, aby osiągnąć swoje cele i kontrolować sytuację musi mieć zaspokojone potrzeby zgodnie z własnym planem. Aby osoba doznająca przemocy mogła poradzić sobie z trudną sytuacją niezbędne są skuteczne działania podjęte z zewnątrz.

Koniecznym jest udzielenie wsparcia ze strony psychologów, prawników, terapeutów, pracowników socjalnych, policji, pedagogów, lekarzy i innych specjalistów. Przede wszystkim przemoc domowa musi ujrzeć światło dzienne. Ujawnienie stosowania przemocy przez ofiarę wymaga wiele odwagi, dlatego ważnym jest podjęcie interwencji, choćby poprzez zawiadomienie policji, lekarza, wychowawcy, pedagoga, asystenta rodziny, czy pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby doznające przemocy w rodzinie mają do dyspozycji szereg rozwiązań doraźnych.

Wyróżnia się następujące formy działań w gminie Lipie:

- **interwencja**, czyli działanie podejmowane w wyniku nagłej potrzeby, jest to najczęściej interwencja Policji, pracowników pomocy społecznej, czy szkoły,
- **wsparcie** – to również środek o charakterze pomocowym w trudnych sytuacjach, najpopularniejszą formą wsparcia w gminie jest wsparcie emocjonalne, porady ze strony członków Zespołu Interdyscyplinarnego, pedagogów, policji, asystenta rodziny, pracowników socjalnych, a także wsparcie dla ofiar, sprawców i ich rodzin kierowane ze strony specjalistów zatrudnionych w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny tj. terapeuty uzależnień, psychologa, psychologa dziecięcego, a także prawnika.

Ponadto rodziny / osoby z problemem przemocy w rodzinie z terenu gminy Lipie mogą skorzystać z ogólnopolskich, czy powiatowych form wsparcia:

- **Telefon zaufania**, gwarantujący anonimowość. Dzięki temu osoby dzwoniące które doświadczały przemocy w rodzinie, mogą otwarcie mówić o problemach swoich i swojej rodziny. Przeszkolenie konsultanci, oprócz wsparcia i motywacji do działania, podają także informacje o placówkach pomocowych i możliwościach uzyskania pomocy.

- **Punkt Informacyjny – Konsultacyjny** – dla ofiar przemocy, funkcjonujący w powiecie, na miejscu ofiary przemocy mogą spotkać się ze specjalistami, np. z psychologiem, prawnikiem itp.
- **Ośrodki Wsparcia, Ośrodki Interwencji Kryzysowej**, które oferują natychmiastową pomoc, bezpieczeństwo i schronienie. Działają całodobowo, finansowane z budżetu państwa. Występują na terenie województwa śląskiego.
- **Schroniska i hostele dla ofiar przemocy w rodzinie** - rola tych placówek jest bezcenna, to właśnie bowiem brak docelowego miejsca ucieczki sprawia, że wiele osób, które doświadcza przemocy domowej może uzyskać pomoc w tych ośrodkach wsparcia,
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – Niebieska Linia**, działa na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pomoc udzielana jest bezpłatnie dla rodzin z problemem przemocy domowej,
- **Fundacja Centrum Praw Kobiet** - świadczy pomoc kobietom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych,
- **Sieć Ośrodków Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem** - z tej formy pomocy mogą skorzystać przede wszystkim osoby doznające przemocy domowej.

Zjawisko przemocy domowej jest powszechnym zjawiskiem występującym na terenie całego kraju, jak i naszej gminy. Aby pomóc rodzinom z problemem przemocy domowej należy podjąć szereg zinterdyscyplinowanych działań zmierzających do trwałego zatrzymania zjawiska przemocy domowej.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025 umożliwi realizację wytyczonych celów, przy współpracy podmiotów świadczących pomoc rodzinom i osobom doznającym i stosującym przemoc domową. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej będzie modyfikowany w zależności od pojawiających się nowych możliwości.

Spis wykresów :

1. Wykres 1 Ilość NK, które wpłynęły do ZI w latach 2020-2022.

Spis tabel:

1. Liczba wypełnionych przez Policję formularzy Niebieska Karta – „A” w okresach od I – VIII 2020 r. do 2022 r. / dane ogólnopolskie /.
2. Dane dotyczące procedury prowadzenia NK w Polsce za 2022 rok .
3. Dane dotyczące procedury NK prowadzonej w Polsce za 2021 rok .
4. Statystyka mieszkańców według wieku i płci.
5. Rodzaje działań, zadania, terminy i realizatorzy programu.

Uzasadnienie

Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyła na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w tym opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali występowania zjawiska przemocy na terenie gminy Lipie.

Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu przy aktywnej współpracy instytucji lokalnych jak i poza lokalnych.

W celu efektywnego, jak również zintegrowanego działania przeciw przemocy domowej, a co za tym idzie zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym, opracowano niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla gminy Lipie na lata 2023-2025. W Programie tym zostały zawarte m.in. podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej, regulacji prawnych, które są podstawą tworzenia tego typu programów oraz zakładanych efektów. Program stanowi plan skoordynowanych działań członków wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy domowej.

Realizacja programu w efekcie zakłada także wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.